

BELLETEN

Cilt: III

II. Kânun 1939

Sayı: 9

Türk Tarih Kurumu büyük kurucusu ATATÜRK'ün aziz hatırasına tahsis ettiği 17/XI/1938 tarihli matem toplantısında Kurum Reisi Hasan Cemil Çambel tarafından söylenen hitabe:

Ayağa kalkalım, arkadaşlar, ve Büyük Reisimizi tebeil edelim, çünkü şimdi burada Onun huzurundayız.

Bizler, Türk tarihinin ve beşer tarihinin hakikat arıyan fikir işçileri, şimdi burada, Büyük Üstadımızın huzurundayız; Türklüğe ve bütün insanlığa büyük yolu gösteren dünya üstadının huzurundayız.

Bizler, Türk Tarih Kurumunun imanlı ve feragatli âzaları, şimdi burada, vicdanlarımızı müebbeden murakabe edecek o büyük ruhun huzurundayız.

Burası Onun hakikate ulaştıracak ilme kendi elleriyle kurduğu mâbettir. Tarihi yapan o büyük kudret, mukadderat zaruretiyle, tarihi aydınlatmak lüzumunu da görünce, mazinin ve hayatın esrar perdelerini çözmesini bilen kuvvetli elleriyle, asırlık köhne an'aneleri, çürümüş ilim butlanlarını yıktı, tarih yazma sanatını esaretten kurtararak, hürriyet ve istiklâle kavuşturdu, ve tarihe asırlarca çiğnenmiş haysiyet ve vakarımı iade etti. Yalnız hakikate, hür ve müstakil hakikate dayanan yeni tarih binasını kurmak vazifesiyle de bu müesseseyi, Türk Tarih Kurumunu vücade getirdi.

O her yaptığı büyük işe devam, hayatiyet, ve baka temin etmek için, onu derhal esaslı bir teşkilâta, sağlam bir müesseseye bağlar,

bütçesini temin eder ve manevî kuvvet olarak, buna, kendi büyük nefesini, dinamik ruhunu, ve kırılmaz enerjisini telkin ederdi.

En derin inkılapları arasında yarattığı tarih hareketini de böyle bir teşkilâtle, bu müessese ile donattı, ve buna, bütün o manevî kuvvetleri verdi.

Fakat Türk Tarık Kurumu bu şerefli ve çetin vazifeyi Onan alırken, aynı zamanda, vazifenin ağır mesuliyetini de birlikte yükledi.

Hepinizin temiz imanınıza ve sarsılmaz iradenize tercüman olarak, şimdi burada şu noktayı tebarüz ettirmek isterim ki, bu Kurum, yıllardanberi devam eden çalışmalarında nasıl daima Onun yüksek ruhundan kuvvet aldı ise, bundan sonra, daha kesif bir mesuliyet şuuru taşıyacak faaliyetlerinde de, yine Onun hiç sönmeyecek alevini kendine meşale yapacak, ve o büyük insan bizim için ebedî bir imtisal nümunesi olacaktır.

İnsanlık, yükselmek için, Onun gibi büyük üslûpta imtisal nümunesine muhtaçtır. Fakat tabiat bu büyük insanları yaratır ve onların hangi milletten geleceğini tayin ederken, pek mümsik ve kıskanç davranıyor. Milletler var ki, bu eb'adda bir imtisal nümunesini, kendi zamanlarında ve kendi tarihlerinde bulamadıkları için, çok uzak mazilerden, efsane devirlerinden, hattâ yabancı ırklardan ve topraklardan aramağa mecburdurlar. Bunlar tarihleri ve kendileri fakir milletlerdir.

Biz Türkler, hayat ve istikbal için, bize iman, ümit, kuvvet ve irade kaynağı olacak en büyük imtisal nümunesini, başka ırklarda, başka milletlerde, başka topraklarda, uzak mazilerde, efsane olmuş simalarda değil, kendi milletimizin sinesinde, kendi yurdumuzda, kendi zamanımızda, bu günümüzde buluyoruz. Bu, Türk milletinin, Türk tarihinin bütün dünyayı gıptaya düşüren zenginliği ve kuvvetidir. Biz Onu hiç unutamayız, aksi takdirde fakir düşeriz. Eğer O gelmeseydi, Türklük ve insanlık büyük bir ışıktan mahrum olur ve karanlıkta kalırdı. Biz buna iman ediyoruz ve bu imanla Onu tebeil ediyoruz.